

Ochrana lesa

Právní úprava

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (lesní zákon).

Zákon č. 149/2003 Sb., o uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin)

+ jejich prováděcí právní předpisy

Předmět právní úpravy

Účelem zákona o lesích je stanovit předpoklady pro zachování lesa, péči o les a obnovu lesa jako národního bohatství, tvořícího nenahraditelnou složku životního prostředí, pro plnění všech jeho funkcí a pro podporu trvale udržitelného hospodaření v něm.

Lesem se rozumí lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkcí lesa.

Funkce lesa se člení na produkční a mimoprodukční.

Všechny lesy jsou rovněž významným krajinným prvkem (viz zákon o ochraně přírody).

Kategorizace lesů

Lesy se člení podle převažujících funkcí do tří kategorií, a to na:

- lesy ochranné (cca 3 %),
- lesy zvláštního určení (cca 22 %),
- lesy hospodářské (všechny ostatní).

Lesy se vedle výše uvedeného rovněž zařazují člení s ohledem na vliv imisí se do čtyř pásem ohrožení. Pásma ohrožení stanoví ministerstvo právním předpisem.

Lesy ochranné

Do kategorie lesů ochranných se zařazují:

- a) lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsyvky apod.),
- b) vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech,
- c) lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.

O zařazení lesů do kategorie lesů ochranných rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu.

Lesy zvláštního určení

Lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se:

- a) v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,
- b) v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,
- c) na území národních parků a národních přírodních rezervací.

Do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním. O zařazení lesů do kategorie lesů zvláštního určení rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu.

Ochrana PUPFLu

Odnětí pozemků určených pro plnění funkcí lesa je uvolnění těchto pozemků pro jiné využití.

Omezení využívání pozemků určených pro plnění funkcí lesa je stav, kdy na dotčených pozemcích nemohou být plněny některé funkce lesa v obvyklém rozsahu.

Odnětí nebo omezení může být trvalé nebo dočasné. Trvalým se rozumí trvalá změna využití pozemků, dočasným se pozemek uvolňuje pro jiné účely na dobu uvedenou v rozhodnutí. Lesní zákon dále blíže upravuje řízení o odnětí a rovněž poplatek za odnětí.

Lesní zákon rovněž stanoví případy, kdy nemusí dojít k odnětí.

Obecná úprava

Každý si musí počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů, jakož i objektů a zařízení sloužících hospodaření v lese.

Každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat tam pro vlastní potřebu lesní plody a suchou na zemi ležící klest. Při tom je povinen les nepoškozovat, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa a jeho zaměstnanců.

Koncepční nástroje

Oblastní plány rozvoje lesů jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky a doporučují zásady hospodaření v lesích. Zpracování oblastních plánů rozvoje lesů zadává a návrhy oblastních plánů rozvoje lesů schvaluje ministerstvo.

Lesní hospodářské plány – pro lesy ve vlastnictví státu + lesy o rozloze 50 – 20 000 ha.

Lesní hospodářské osnovy – pro lesy ve vlastnictví obcí a soukromých osob o rozloze do 50 ha (pokud nemají LHP).

Administrativně-právní prostředky ochrany lesa

- a) Obnova a výchova lesních porostů
- b) Dodržování pravidel při těžbě a přepravě dřevní hmoty
- c) Dodržování pravidel hospodaření v lesích ochranných a lesích zvláštního určení
- d) Vedení evidence

Ekonomické nástroje

Podpora výsadby melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu.

Náhrady zvýšených nákladů vlastníkům lesa.

Na lesy ochranné, lesy zvláštního určení a rovněž lesy hospodářské pod vlivem imisí, zařazené do dvou nejvyšších pásem ohrožení, se vztahuje osvobození od daně z nemovitostí.

Správněprávní odpovědnost

Řízení o uložení pokuty lze zahájit jen do jednoho roku ode dne, kdy se orgán státní správy lesů dověděl o porušení povinnosti, nejdéle do tří let ode dne, kdy k porušení povinnosti došlo (Pozn. To neplatí, pokud stav porušení povinnosti trvá).

Při stanovení výše pokuty (až do 1 mil. Kč) se přihlédne k závažnosti, způsobu, době trvání a následkům protiprávního jednání.

Uložením pokuty není dotčena povinnost k náhradě škody, k poplatkům podle tohoto zákona ani povinnost odstranit protiprávní stav.

Výkon státní správy

Orgány státní správy lesů jsou:

- obecní úřady obcí s rozšířenou působností
- krajské úřady
- Ministerstvo zemědělství
- MŽP (pro lesy v národních parcích)
- Vojenský lesní úřad a MO (pro vojenské lesy)

Samostatnou úpravu deliktní odpovědnosti obsahuje zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů.